Asiakas- ja potilasturvallisuutta koskeva sääntely on koottava yhteen

Hallitusohjelmakirjaus: Asiakas- ja potilasturvallisuutta koskeva sääntely kootaan yhteen yhtenäiseksi lainsäädännöksi, jotta vastuut, velvoitteet ja ohjaus selkeytyvät ja turvallisuuden johtaminen vahvistuu.

Tausta: Suomen sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä kohtaa kasvavan palvelutarpeen, henkilöstöpulan ja taloudelliset paineet, mikä näkyy hoitoon pääsyn viiveinä, katkeilevina palveluketjuina ja alueellisina eroina. Väestön ikääntyminen lisää painetta entisestään.

Digitalisaatio voi parantaa turvallisuutta tehostamalla tiedonkulkua ja päätöksentekoa, mutta tuo myös uusia riskejä, kuten järjestelmävirheitä ja kyberturvauhkia. Siksi kokonaisvaltainen turvallisuuden johtaminen, riskienhallinta, selkeä sääntely, kansalliset ohjeistukset ja toimintamallit ovat keskeisiä.

Asiakas- ja potilasturvallisuutta koskeva sääntely on hajallaan noin 20 laissa ja osin vaikeatulkintaista. Tämä vaikeuttaa velvoitteiden tunnistamista ja toimeenpanoa sekä heikentää tiedonsaantia haittatapahtumien jälkeen – ja siten myös turvallisuuden toteutumista.

Asiakas- ja potilasturvallisuutta kehitetään myös kansallisesti: Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus valmistelee yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa strategiaa kaudelle 2027–2031. Tämä korostaa tarvetta selkeälle ja yhtenäiselle lainsäädännölle, joka tukee strategian toimeenpanoa.

Perusteluosa: Hoitovirheiden ja haittatapahtumien korjaaminen maksaa Suomelle vuosittain yli miljardi euroa (Valtiontalouden tarkastusvirasto). Sosiaalihuollon turvallisuuspuutteiden kustannuksia ei tunneta tarkasti, mutta niiden vaikutukset ovat merkittäviä. Tutkimusten mukaan jopa puolet virheistä olisi ennaltaehkäistävissä ennakoivalla riskienhallinnalla.

Hoitoon pääsyn viiveet ja katkonaiset palveluketjut lisäävät sairauksien pahenemista ja virheiden riskiä erityisesti hoitoketjujen nivelkohdissa. Henkilöstön kuormitus ja saatavuusongelmat heikentävät laatua ja turvallisuutta, mikä kasvattaa kustannuksia.

Turvalliset palvelut ovat myös yhdenvertaisuuskysymys: jokaisella tulee olla asuinpaikasta riippumatta oikeus luotettavaan hoitoon.

Vaikutusarvio: Kun asiakas- ja potilasturvallisuus toteutuu, hoidon laatu paranee ja haittatapahtumat vähenevät. Tämä lisää ihmisten luottamusta palvelujärjestelmään ja tukee henkilöstön jaksamista.

Kustannukset: Pitkällä aikavälillä turvalliset ja oikea-aikaiset palvelut hillitsevät kustannuksia, koska raskaampien hoitojen tarve vähenee.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Kaarina Tamminiemi, kaarina.tamminiemi@soste.fi, 040 5774 614

- **Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen strategiakauden 2027–2031 valmistelu ja voimassa oleva strategia 2022–2026:** https://asiakasjapotilasturvallisuuskeskus.fi/asiakas-ja-potilasturvallisuusstrategia/strategiakauden-2027-2031-valmistelu/